

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetések és nyiltterek felvételnek árszabály szerint a kiadó hivatalban: Budapest IV. hímző-utca és kalap-utca sarkán 1. sz.

Hirdetések felvételnek a külföldön: Bécsben: Oppelik A. néli, Simenbastei Nr. 2. Moson: Kádóltnál, Seilerstraße Nr. 2. Maastricht: De Vogelaer, Wallischaegse 10. Dronbe: G. E. de Landman, Wolsteke Nr. 12. Párizsban: Haavay, Laiffe & Comp. néli, Place de la Bourse. Frankfurtban a/M.: Daube G. E. és társai néli.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Budapest IV. hímző-utca és kalap-utca sarkán 1. szám. Csak bérmentes levelek fogadtatnak. Kéziratok vissza nem küldetnek. Előfizetési díj: Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva: Egy évre 20.— Félévre 10.— Negyedévre 5.— Egy hónapra 1.50 Egy szám 6 krajczár.

A fővárosi adó-kivetés.

Városház kapuin, kerületi előjárások hivatal-szobáiban, utcákban és falakon színes és színtelen hirdetések, tilalmak és felhívások íjesztik és kecsgetik, hívják és remítik a fővárosi közönséget. Színlapok és zálogüzletek, mulatótermek és játékos nyitették, vad mulatságok és árverések hirdeményei közt fehér papíron vastag betűkkel ott díszelg a fővárosi adó-kivetés bizottság működésének szomorú hirdetései. Ott van ezen kívül minden lapban, minden nap, hogy holnap vagy holnapután a főváros mind a tíz kerületében melyik számu háznak és házaknak harmadik és negyedik osztályú kereseti adófeltétét lehetne az adókivetés bizottság tárgyalására, hogy ott tolongjanak, örökön át előszóban ácsorogjanak, nagy nehezen a bizottság elé jussanak, bizottság által megkeresztessenek, de bizottság által meg nehallgattassanak s elvégre is akkora adóval megrovassanak, hogy annak elviselhetlen terhe alatt összerokkadjanak. Így ment ez már három esztendőn át, a mióta az a rettentő adókezelési törvény 1876 ban meg hozottat s így megy ez most is, a negyedik évben a fővárosnak s az országnak egész területén.

De mi most csak a fővárosi adókivetésről akarunk beszélni, noha meg kell jegyeznünk, hogy hasonló tatáros módon vagy még tatárosabb módon megy ez a mesterség az ország többi városaiban is. A harmadik és negyedik osztályú kereseti adó auzozatairól van szó. Kik ezek? A haszonbérők, gyárosok, iparosok, bankárok, kereskedők, kalmárok, szatócsok, gyógyszerészek, haszonhajtó üzletek folytatói, ügyvédek, mérnökök, orvosok, sebészek, szőlészek, szállásosok, írók, művészek, tanítók, magántanárok; intézetek, vállalatok; egyletek igazgatói és igazgatótanácsosai, állami, törvényhatósági, közalapítványi, közszégi, egyházi, társulati tisztek, tisztviselők, közegek, nyugdíjas és kegydíjazozogók és árvek, ügyvezetők, felügyelők, kezelők, könyvvivők, pénztárnokok, hadiudvarok, segítők, segédmunkások, alandó fizetésű lelkészek, tanárok, tanítók, nevelők és hivatalosolgák. Ha valaki összeírná őket: kisélné, hogy számunk a csalátagokkal együtt itt a fővárosban többre rug kétszáz ezernél.

És e kétszáz ezer léleknek a mindennapi megélhetésnek gondjától füstölő feje fölött dolgozik most napokant az adókivetési statárium. Igen is statárium, mely rövid pár nap alatt dönt orvosláhatlanul egész évi adóterh kérdésében. Mit ért az adókivetés bizottság az adókivetés alatt? Érti azt, hogy emelni kell az adót. Ez a parancsolat felülül, ez az igyekezet alulról. Csak emelni, emelni és minden évben emelni, de minden esetre emelni az adót. Az az adóemelé, a melyről a Tiszakormány nyíltan beszél, törvényjavaslatot nyújt be és törvényt készít, alig mely tiz, tizenöt százalékra. De az az adóemelé, melyről nyíltan nem beszél, melyet csak az adókivetési bizottságok által titko-

san gyakorol, az rámeqy huszonöt, ötven, száz percenterre. A mennyi kiveitett adót tavaly az adókötelesek nyomora és szegénysége miatt behajtani nem lehetett: annyit az idén adóemelé titulusán rendeznek kivétik azokra, a kiken erőszakkal, végrehajtás utján még lehetséges behajtani. Csodalatos szervezet az az adókivetési szervezete. Az első kirovást teljesíti az adókivetési bizottság, melynek elnökét a kormány nevezi ki. Az elnöki szó képezi a többséget. Ennek kirovása ellen fölebbezni lehet a felszólalási bizottsághoz, de ennek fele tagját és elnökét szintén a kormány nevezi ki s a többséget itt is az elnöki szó képezi. A harmadik és legfelső hatóság maga lenne a pénzügyminiszterium, de ide olyan ügyet fölebbezni nem lehet, melyet a két alsó bizottság egyhangu határozattal döntött el. — No most már ne neked szegény, nyomorult adófeltét. — Az első bizottságnál rád szózzák a nagy adóösszeget s ha lármát üt, azzal vigasztalnak: erédj a felszólalási bizottsághoz, felebbezzél oda. Ha oda megýsz, ott azzal fogadnak: be tudod-e bizonyítani, hogy neked nincs ennyi meg ennyi jövedelmed. A mi nincs: azt persze bebizonyítani nem lehet; a mennyi jövedelmed pedig valósággal volna, azt polgári becsületeszavd szentségére el nem hiszik; — a mennyi jövedelmed pedig rád fognak: azt sem rád nem bizonyítják, sem meg nem kapod. Hanem a nagy adót megkapod s azt fizetned kell.

Rettenetes hatalom van az adófelügyelő kezében. Tudja ezt a Tisza-kormány s ezért nincs az a Bach és az a Schmerling a világon, a ki az adófelügyelőt úgy ki tudta volna használni a magyar ember ellen, mint ez a kormány az adófelügyelőség a hivatali eleményetelnek biztos iskolája. Itt a fővárosban három éve mult annak, hogy az adófelügyelőség működik s most már épen a harmadik adófelügyelő működik. Jött először Hegedűs úján, Hegedűs útan jött Ludwig h., Ludwig után jött H x n e r. Most ez működik. A többi egy évi és másfél évi működés után jobb vagy keveselmesebb állásba mozdítattott elő. Az utolsó is rövid időn elő fog mozdíttatni. De csak akkor, ha jól végezi feladatát, azaz, ha jól emeli az adót. Mint a sakkjátszó a sakk-táblán a lovat: úgy ugrándoztatja a miniszter az országban az adófelügyelőket. Hogy a hol ismeretség és barátság emberséges eljárásra késztető őket: onnan elmenjenek olyan vidékre, a hol őket rettegés fogadja, ismeretség és barátság nem üdvözli. Csak minél több adó legyen: ez a feladat.

AZ „EGYETÉRTÉS” TÁRGYJA.

Béri Balogh Ádám. (1710—1711) „Hajh! beborított csillag magyarnak: Gyözedelmes napjaink hol vannak? Megbúsulva csak siratjuk őket. . . . Szódon isten, szánd a esügeddöket!” Szopránban a németet hízelked. Bécs alatt egy szál haja sem vész el, Drága földén szóp túl a Dunának Rabló rizeok kóborolva járnak. Készeg már nem a kurvez tanýaja, Szombathelyt sem hasrog vig danája: Csobánéz nem veszt Rabutin népében, Csasznek alatt sem hörög verében. Deveszerben, vészontok várbán Tárogatót nem rikkolt vidáman; Palotán nem hajdu tart örösgöt. . . . S hej! Simegvár, szép híred mivé lett! Pápa, Veszprém, Simontornya, Földvár — Németeknek lón ottalmok immár; Fegyverünk az albanez nem féli. . . . Meghalt Bottyán, oda Bezeredy!” „Élek én még, Béri Balogh Ádám, S őrva fejem áldozatra számán!” „Fiam, fiam, legjobbkiv vitézem, Kár térted; veszted sírva nézem.” „Uram, uram, fejedelmem, vezérem: Hazám vesztét én sírva nézem; De ha tán elfordul a hon veszte Hü vitézed nincs hiába veszte!” Es megindul Béri Balogh Ádám Komponok át a nagy Duna hátán, Dombokon át a nagy Járvas utján — Merre egykor győzve várt Bottyán:

Vértessékhől fordul a Bakonynak, A Bakonyból fényes Balatonnak, Balatontól Pápa mezejére, Kemenestől Soprony elejére. Biztatná a szive-vesztett népet: Keljeteok föl, elvez meg a német! . . . (Csügedd föl csak azt feleli neki: Meg halt Bottyán, oda Bezeredy! Am azért ö egyremást esztárik: Tiz felé esap, surran, süjt, ezikázik: S kis csapatja hosszú harezok által Ritkul, mint lomb viharok jártával. És a hév, nyár hideg észre válik. — Balogh Ádám hasznaltan esztárik. Zala haza, Bakony berke sarga . . . Hervadoz a szabadság virága. „Balogh Ádám, én jeles vitézem, Vészedelmed szivszakadra nézem, Már tovább ne vőj. — ugy is hiába. . . . Vésd magad a Duna más partjára!” Fejedelmünk im e levelere Magindula kurvezok vezere, Magindula Béri Balogh Ádám, Bakonyiságból szálla Tolna táján. A Dunához, nagy Dunához ér el, S Szegárd mellett, kódis órái fejel Récz, kabanez had zúdult táborára, — Föl kurez, föl a haláltusára! S jó esapátja ott egy lábíg ellull Avagy esnek sebbel rakva foglyul; Foglyul esik maga is, ámboató kardja villám, s Balogh Ádám bátor. Átkozott a fák lónak lába Mely slatta lerogyott vitézbe: Ló lenyomta, rizeok eboriták, Vaskezeit vasakba szoriták. S mély börtönben, fenn Budán a várbán Balogh Ádám búsult haragjában

Meg-megírzza rettentő rablánezát.

„Táborok! légy hiba eszárának. — Rang, dícsőség, fény, jutalmak várnak!” „Inkább lennék — azt feleli rája — Ebeek étke, mint eb katonája!” — Perdül a dob Budavárt az ormon, Harsan a síp fenn a Csonkatornyon; Pest piacozán áll a vérszín állvány; Azon hal meg Béri Balogh Ádám! Hívtetésára remenkedik Bécsben, Kért esztárat kegyelemért térdén; Kegyes a szó. . . . kegyelmet hozhasson, Siet haza, szegény — ö zvegy asszony! Verje isten, ördög azt egyformán A ki rabbal, mert vitéz s hív, így bán! (Özvegy, árvek könyje, holtnak vére Silyosodjék átkozott fejére!) — Duna mellett, pesti part határán Porlad immár Béri Balogh Ádám; De híret hant s kor el nem temette: Hi/ utód még lelkesül felette! Thaly Kálmán.

Tessék deklamálni!

„Az egyletek és társulatok bizottságai, a világon a leggyeszterűbb dolgoknak tartják, mikor hangversenyt rendeznek egy-egy színszhez beállítani azzal a kívánsággal, hogy: Tessék deklamálni! és nem egyszer szinte neheztelnek, ha az illető színsz nem tud mindjárt ez eszméért lelkesülni, sőt megesis az is, hogy a megisztelő ajánlatot visszautasítja. Pedig tessék elhinni, majd meidvegynéket ételeben fordulnak elő olyan esetek, a melyek örökre megfáltatják vele a deklamálás mesterségét. Példának okéart itt van egy eset saját élményeimből. Mintegy három évvel ezelött egy szép napon,

terjedő hat évi idoszakról, melynek eredményekint azt állítja fel, hogy e hat év alatt 348 maginsajtóper indítottot és es akis 27 esetben lett éltetve a maginbesület megsértője. Ebből aztán kibozza az érkelési tanulságot, hogy az esküdtszéki bírások és maginbesület megvédelmezésére képtelen, tehát azt kell törölni. Statisztikai számítása azonban hibás is, alapítan is. Még saját számítás szerint is a hat év alatt összesen csak 338 magin feljelentés történt és nem 348. Ez ugyan magában véve nem sokat jelent különbség, de már sokat jelent a következő számítás: közvédelmi feljelentés összesen volt 64 magin 338 Összesen . . . 402. Ezekből a vizsgálat előtt, a vizsgálat folyama alatt s esküdtszéki vég tárgyalás előtt vizsgálóvontatott vagy egyókelint megszüntetett 284. Ugy hogy esküdtszéki vég tárgyalásra nem került több 118-nál. Föltehető, — az idézett lap eröl nem nyilatkozik, — hogy ebből a 118-ból 64 a közvédelmi feljelentésre esik, tehát a magin feljelentésre eszik is 54 esküdtszéki vég tárgyalás esik. De minútan magin feljelentésre 27 egyent az esküdtszék vétkesnek jelentetti ki s elmarasztalt: ekként kétségtelen, hogy az esküdtszék az eléje került esetek 50 %ában marasztalt ítéletet hozott.

Már most kérjünk az Ellenórtól: számba vette-e ő azt, hogy a hamis és vétkes bukással vádolt egyeneknek sokkal nagyobb számlakét menti fel a Curia, mint legfőbb itélőszék s vajjon következik-e ebből, hogy az országban legmagasb és legtekintélyesebb bíróságát el kell törölni vagy ótatizily ügyek elbírálására képtelennek kell deklamálni. Vajjon felel-e az esküdtszéki intézmény azon feljelentések sorsáért, melyek eléje nem adtak, hanem a vizsgálat átdolmányában megszüntettek? Vajjon el van-e abszolút jogi tekintélyrel döntve, hogy az esküdtszék fölmentő határozatai alaptalanok és indokolhatók valának? Vajjon a Váradý-Zichy-Trefort-Nagy György — Kisbírtokosok Intézete — Szapáry-Majthényi stb. esetekben nem mulasztották-e el az illetők az esküdtszéki bírások és ügybevitelét s vajjon józan észszel következtethető-e el mulasztásból és ignozanciából az esküdtszéki intézmény rosszasága? A reakció a reakcióban keresse indokát sönig az országban a hamisítsa meg a kulturhistoriát.

Ludvig János a főváros eddigi adófelügyelője, ki osztálytanácsosi minőségben lett osztva a pénzügyminiszteriumba, azon osztály vezetésével bizatott meg, melynek élen ezelött Merfort nyugalmazott osztálytanácsos állott és a mely a fogyasztási adóügyek intézésére van rendeltetve. Azon teendők ellátásával, melyek ezelött Pallavicini ögróf miniszteri titkári helyére tartoztak, most báró Andreánszky István miniszteri tanácsos lett megbízva.

Az osztrák csapatok sa bosnyák s a plevljei főkelők közti öszszekütközéséről, mely f. h. 17-én történt, a bécsi „N. Fr. Presse”-nek azt írják Szerajevóából, hogy a szerajevói főparancsnokság s a plevljei dandárpáncsnokság előtt már hosszabb idő óta ismeretes dolog volt, hogy a navi-baráti pasalikban felkelők gyülekeznek öszsze. A katonai hatóságok nagymértv előkészületeket hoztak, melynek eredményekint azt állítja fel, hogy e hat év alatt 348 maginajtóper indítottot és es akis 27 esetben lett éltetve a maginbesület megsértője. Ebből aztán kibozza az érkelési tanulságot, hogy az esküdtszéki bírások és maginbesület megvédelmezésére képtelen, tehát azt kell törölni.

„Lenn a földszinti korsómban, étlap szerint” volt a válasz és mi meghatva a bizottságnak írántunk tanusított előkezétsége és nyárvassága által sietünk le és mondhatom igen vigin vaesortunk harmásban, minútan a bizottság írántunk való figyelmeg gondoskodott arról, hogy itt se háborgasson senki. Éjjel utáni egy óraker ellatároztunk, hogy haza megyünk szállásunkra, igen ravaszul kiszámítva, hogy abban a pezi szobában meg a földön is legfeljebb három óráig fér el s így ha mi előbb megyünk haza, ki jászunk a másik két közmunkadót, kik szintén ide szállásoltattak és legakóbb kiállottunk magunkat. De, hogy mennyire félreismertük mi a G-1 vendégvesszörelét és a bizottság gondoskodását, mennyire esálotunk ravasz számításunkban, az kislál a következőkkel. Gazdánk házához érve, kellessem lepetünk meg az állal, hogy az utezajtót nyitva taláituk. — Mily gnyénged figyelem! Tudák, hogy réktyonan, bílászan vagyunk öltözödvé és nem akartak várukoztatni a hívós éjjeli légekben. Lábuhyegyen mentünk át az udvaron s beaktunk nyitni a kis rodába. Závra volt! Zörgütnék, meg pedig ketten közöltünk zenészek lévén, művészi fokozással, előinte pianissimo, aztán crescendo, végül fortissimo! Semmi nesz, szomni válsz! Sorla járunk minden ajtó, de mind be van zárva. Végre az istállóba tévedünk és felköljünk a kocsist. Ez fölveri a szol-

ket tettek az eselleges megtámadások ellán, s a plevljei dandárpáncsnokság rendelője fölötün Plevlje környékén ezikkáló csapatok köldettek szét. A 44-ik gyalogvezred hatodik százada, melynek feladata volt a Plevljéből Odiorizozba vezetó uton elönyömlölni, nem mesze e helységtől 50—70 főnyi fölgyvezrett esapatlal találkozott. Ekkor törtélt a már jelentett tüzés, a midón meg egy felkelő elogatott s más négy megöletett. Ezenkívül 10—15 felkelő megsebesítették. A 41-ik ezred hatodik százada földöze a monte negroi határ felé visszavonult esapatot s a következő napon Plevljebe visszatért. Ugy Kónig althorány, ki a Lim terület helyőrségeit megszelentte, valamint Killies dandárnok ez eset föltekötelen további rendszabályokat tettek az osztrák csapatok hadállásnak biztosítására.

Horst osztrák honvédelmi miniszter holnap ideérkezik, hogy a honvédelmi miniszterükkel ügykörüket érintő több kérdés fölét tekezzék. nevezetesen pedig az 1868-diki védtörvény revíziójára vonatkozó törvényjavaslat végleges megállapítása, valamint egy terjedelmes, a védtörvény végrehajtására vonatkozó eddigi miniszteri rendleteket megfelelően módosító kormány-intézkedés áttörzése iránt tanácskozók.

Budapest, febr. 28.

Az angol alsóházban a képviselők és felsőházi tagok immunitási jogának előlése jött szóba. Az indítványozó Blake képviselő szerint a jog III. Eduárd alatt vette kezdetét, és az utolsó Stuart alatt érte el legmagasabb fokát, s utójára annyira kibóvítette, hogy az immunitást élvezök minden léptenyomon öszzeütközésben állottak az igazságszolgáltatás közeivel. A ház napló számtalan visszalelésekről tanuskodik, a tagok panaszára a ház fogságát bíntette mindazokat kik, valamely képviselő bírtokában megháborították, erdeiben vadászak, vagy vízében halászni mentek. Jaj volt annak, ki görbeszemmel nézett egy parlamenti tagra: mig végre a közhatalmú felindulása folytán a ház számtalan rendszabályokat alkotott a jog megszorítására, s azt mai érvényére szállította le. Végre azzal akadatolja indítványát, hogy a törvény jelenlegi alakjában úgy tünik fel, mintha más törvény lenne a gazdagok, és más törvény a szegények részére.

Lewis képviselő fölöszívályában az immunitási jog előléstét a földhöz tájaira is kiterjesztetni kerte.

Hosszasabb vitára adott okot, vajjon jogosítva van-e az alsóház e tekintetben a felsőház felett is határozni. Gladstone szintén szót emelt az indítvány mellett, mely azonban 128 szavazattal 111 ellenében elvetettt.

Rómából írják: A legvéresebb szájn irredentisták is csak esetenben gondolnak a monarchiák elleni háborúra, ha valamely idegen hatalom, vagy Ausztriának más oldalról való elfoglaltsága segítségükre. Mert föltevé, hogy a hadak mindkét részről elég ügyesek, Itáliának a topografiai hátrányokkal is meg kellene küzdeni, mert az alpesi szorosok nem az ő hatalmukban vannak s a veronai várnegyszög is ugy van alkotva, hogy inkább szolgálhat az olaszok, mint az osztrákok ellen. A szövetségek és bonyodalmak, miket az irredentisták remélnék, még csak ezután valóslulhatnak meg. Az olasz katonai felszerelések minősége a jelen pillanatan parlamenti vizsgálat tárgya képezi és Primeranos jelentése, mely legközelebb tárgyalás alá kerül, nagyon sok kételety tanusit arra nézve, hogy a tizenegy évi békeidő elegendő volt ölsörang hadsereg alkotására. Mihelyt el jelentés a képviselök között

kalmazott gyertyákról lesepögő stearin mindhármanunk frakcióját hátil fehér kéreggel vonta be. Már most csakugyan meg kellett mozdulnunk. Nyájisan mosolyogva közeledtek a jelenlő tisztelteshez, ki a nálam is járt deputáció egyik tagja volt és megintertpellitk, hogy tekintettel arra, hogy mi dölben indultunk hazulról, tekintettel arra, hogy működésünk is kifárasztott, végül tekintettel arra, hogy már öfjére jár az idő, legyen szives felvilágosítást adni, hol és mikor lesz a vaesora? „Oh mi már rég vaesortunk!” felelé a kegyes férfin és mi megértettük, hogy mért nem láttuk eddig egyetlen ismerőseinket, a Pesten járt deputáció tagait! „De hát hol lehet vaesorálni?” kérdezttük szemérmesen.

„Lenn a földszinti korsómban, étlap szerint” volt a válasz és mi meghatva a bizottságnak írántunk tanusított előkezétsége és nyárvassága által sietünk le és mondhatom igen vigin vaesortunk harmásban, minútan a bizottság írántunk való figyelmeg gondoskodott arról, hogy itt se háborgasson senki.

Éjjel utáni egy óraker ellatároztunk, hogy haza megyünk szállásunkra, igen ravaszul kiszámítva, hogy abban a pezi szobában meg a földön is legfeljebb három óráig fér el s így ha mi előbb megyünk haza, ki jászunk a másik két közmunkadót, kik szintén ide szállásoltattak és legakóbb kiállottunk magunkat. De, hogy mennyire félreismertük mi a G-1 vendégvesszörelét és a bizottság gondoskodását, mennyire esálotunk ravasz számításunkban, az kislál a következőkkel. Gazdánk házához érve, kellessem lepetünk meg az állal, hogy az utezajtót nyitva taláituk. — Mily gnyénged figyelem! Tudák, hogy réktyonan, bílászan vagyunk öltözödvé és nem akartak várukoztatni a hívós éjjeli légekben. Lábuhyegyen mentünk át az udvaron s beaktunk nyitni a kis rodába. Závra volt! Zörgütnék, meg pedig ketten közöltünk zenészek lévén, művészi fokozással, előinte pianissimo, aztán crescendo, végül fortissimo! Semmi nesz, szomni válsz! Sorla járunk minden ajtó, de mind be van zárva. Végre az istállóba tévedünk és felköljünk a kocsist. Ez fölveri a szol-

